

N:o 41.

Af Herr Lars Persson från Westmanlands län: Om upphörande af pensionsrätt för statens embets- och tjenstemän.

Till sistlidne Riksdag ingaf jag en motion (N:o 143), deruti jag föreslog en underdånig anhållan hos Kongl. Maj:t om utredning, huruvida icke staten under vissa vilkor skulle kunna helt och hållet befrias från skyldigheten att pensionera sina embets- och tjenstemän. Denna motion, som i likhet med åtskilliga andra i samma syfte lemnades af då varande Stats-utskott utan afseende, bifölls likväl af Andra Kammaren, men föll emellertid för den gången på grund af Första Kammarens motsatta beslut.

Nu återkommer jag, såsom jag i fjor tillkännagaf vara min afsigt, för andra gången med samma motion. Den öfverensstämmar, enligt hvad jag då nämnde, hufvudsakligen med 1869 års Stats-utskotts hemställan i ämnet, endast med den förändring att jag icke såsom ifrågavarande Utskott ansett tjenstemännen böra hafva någon tillökning i aflöningen såsom vederlag för dessas afgifter till en allmän lif försäkrings- och pensionsanstalt, och är den således fullkomligt öfverensstämmande med Andra Kammarens jemväl då fattade beslut i ämnet.

Sistnämnda Stats-utskott framhöll i sitt utlåtande (N:o 40, sid. 3) den principiella oriktigheten uti, att Staten, på sätt som sker, skulle bidraga att göra tjenstemannen obekymrad om sin utkemst på ålderdomen, och inskränker jag mig därför att i detta afseende endast hänvisa till bemälda Utskotts yttrande, hvori jag för min del fullkomligt instämmer. Deremot ogillar jag fortfarande samma Utskotts åsigt, att Staten, om pensioneringen försvinner, måste vidkännas en ökad utgift utöfver den först bestämda aflöningen, för att bereda tjenstemännen en lifränta motsvarande den pension, hvarpå han nu eger anspråk. Kostnaden, hvilken Utskottet anser icke bör blifva så stor som den nuvarande pensioneringen, synes mig deremot ganska lätt kunna blifva större, och förändringen på sådant sätt blifva en förlust i stället för en vinst för Staten. Något detaljeradt förslag har jag icke trott mig böra eller

kunna framställa; jag vill endast antydningvis nämna, att enligt mitt förmenande lika stor garanti som det nuvarande pensionsväsendet i detta afseende erbjuder, ja till och med en större lätteligen borde kunna vinnas, om, på sätt en ledamot i Första Kammaren i sitt yttrande den 21 mars sistlidne riksdag föreslagit, den besparing af nära fem millioner Riksdaler som enligt hans uppgift finnes i Civilstatens pensionsinrättning, och hvilken tillgång årligen ökas genom medel, som kunna användas och afsättas till en grundfond för en blifvande eller inbetalades till redan befintlig lifränteanstalt, der statens embets- och tjänstemän genom ytterligare insättningar kunde bereda sig de pensioner, som staten med stora uppoffringar nu måste bereda dem. Denna lifförsäkringsanstalt kunde då blifva ett särskildt slag af försäkringar för statens tjänstemän, i hvilken lifräntans belopp bestämdes efter en sannolikhetsberäkning, beroende, förutom af andra omständigheter såsom större eller mindre insättningar, jemväl af försäkringstagarens tjänste- eller lönegrad vid afskedstagandet. En dylik anordning väl uttänkt och genomförd skulle helt säkert inom kort blifva jemväl för tjänstemännen sjelfva fördelaktigare än det nuvarande pensionsväsendet, och i alla händelser skulle den olägenhet och godtycklighet, hvaröfver nu klagas, otvifvelaktigt förekommas.

Under förhoppning att frågan nu mera icke länge skall behöfva vänta på sin slutliga och nödvändiga lösning, och med hänvisande i öfrigt till hvad jag i densamma under föregående riksdag anfört, vågar jag således äfven denna gång föreslå: att riksdagen måtte anhålla, det Kongl. Maj:t behagade tillse om icke Staten skulle kunna helt och hållet befrias från skyldigheten att pensionera sina embets- och tjänstemän, derigenom att åt dessa bereddtes tillfälle att i en allmän lifförsäkrings- eller pensionsanstalt vinna inträde, dels genom att för ändamålet använda befintliga besparingar i Civilstatens pensionsinrättning, dels genom af embets- och tjänstemännen skeende insättningar, hvilka insättningar må, om så befinnes oundgängligen nödigt, till en början af staten bekostas, och att Kongl. Maj:t täcktes låta utreda och för Riksdagen föreslå de åtgärder, som för det afsedda ändamålets vinnande äro erforderliga.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles vördsamt.

Stockholm den 26 Januari 1874.

Lars Persson,
från Westmanlands län.